

Co przyniesie przyszłość – o horoskopach, wróżkach i talizmanach

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

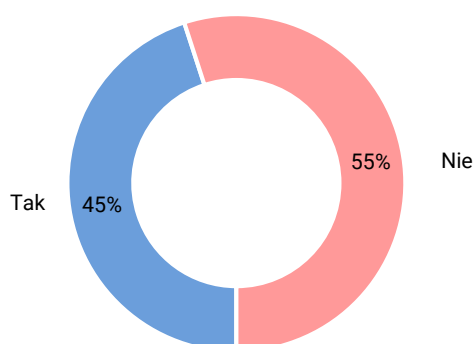
Możliwość przewidywania oraz kreowania swojej przyszłości wydaje się kusząca. Dlatego wciąż wielu ludzi wierzy w magiczne zdolności wróżbitów, szczęśliwe talizmany, a nawet prognozujące przyszłe wydarzenia horoskopy. W lipcu ponownie spytaliśmy Polaków o ich stosunek do magicznych praktyk¹. Interesowało nas nie tylko, jak wielu ankietowanych wierzy w możliwość przewidywania swojej przyszłości za pomocą magicznych praktyk, ale również czy światopogląd, religia, wiek oraz zarobki respondentów mogą istotnie wpływać na ich stosunek do magii. Zainteresowanie astrologią oraz wiara w przepowiednie i talizmany mają stare korzenie, a współczesne wróżki zachęcają potencjalnych klientów do swoich usług korzystając z dobrodziejstw nowych technologii.

HOROSKOPY – SPOSÓB NA ZABICIE NUDY CZY PRZEPOWIEDNIA?

Ponad połowa ankietowanych (55%) nigdy nie sięga po horoskopy, wciąż jednak grono ich czytelników jest stosunkowo duże.

CBOS

RYS. 1. Czy zdarza się Panu(i) czytać horoskopy?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (338) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 28 czerwca – 5 lipca 2018 roku na liczącej 952 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Dwanaście lat temu (w 2006 roku) horoskopy czytał co drugi ankietowany (58%), obecnie mniej osób (45%) jest zainteresowanych tego typu lekturą.

TABELA 1

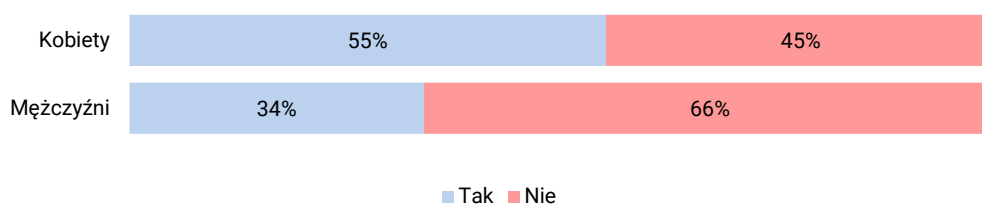
Czy zdarza się Panu(i) czytać horoskopy?*	Wskazania respondentów według terminów badań		
	2006	2011	2018
	w procentach		
Tak	58	55	45
Nie	42	45	55

*W latach 2006–2011 pytanie brzmiało: „Czy czyta Pan(i) horoskopy w gazetach?”

Pomimo iż wśród czytelników horoskopów większość stanowią kobiety (55%), nie jest to typowo kobieca lektura. Co trzeci mężczyzna (34%) również chętnie po nie sięga.

CBOS

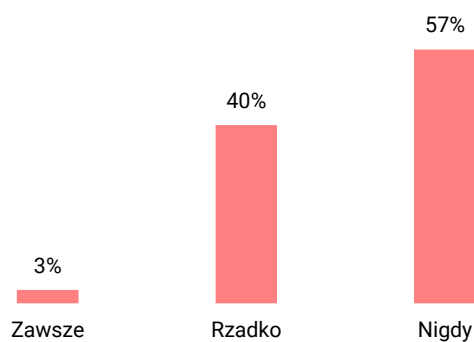
RYS. 2. Czy zdarza się Panu(i) czytać horoskopy?

Horoskopy cieszą się w Polsce popularnością, ale jedynie 3% czytelników zawsze stosuje się do zawartych w nich zaleceń w życiu codziennym, a więcej niż co drugi czytający (57%) nigdy nie przywiązuje wagi do tych informacji.

CBOS

RYS. 3. Jak często bierze Pan(i) pod uwagę w swoim codziennym życiu wskazania horoskopu?

WRÓŻBY – ROZRYWKA CZY SPOSÓB NA ŻYCIE?

Zmniejszające się grono czytelników horoskopów nie oznacza, że Polacy całkowicie stracili zainteresowanie magicznymi praktykami.

Z deklaracji badanych wynika, że co dziewiąty ankietowany (11%) zdecydował się skorzystać z pomocy wróżbity. W porównaniu z poprzednim badaniem, zmniejszyła się liczba osób, które skorzystały z takich usług więcej niż jeden raz (z 5% do 3%), można więc przypuszczać, że coraz mniej badanych traktuje wizyty u wróża lub wróżki jako istotną część swojego życia. Tylko jeden na stu ankietowanych (1%) twierdzi, że skorzystał z takiej usługi wielokrotnie. Niezmiennie większość Polaków (85%) nigdy nie odwiedziła osoby parającej się astrologią.

TABELA 2

Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) u wróżki, wróża?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	2011	2018
	w procentach	
Nie, nigdy	85	85
Tak, jeden raz	9	11
Tak, kilka razy	5	3
Tak, wiele razy	1	1

Na popularność usług wróżbiarskich nie wpływa istotnie religijność badanych, która teoretycznie powinna kształtować ich stosunek do magicznych praktyk. Co więcej, osoby uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu nawet nieco częściej niż pozostałe przyznają, że chociaż raz skorzystały z usług wróżki lub wróża (23% wskazań).

TABELA 3

Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) u wróżki, wróża?	Udział w praktykach religijnych				
	kilka razy w tygodniu	raz w tygodniu	1–2 razy w miesiącu	kilka razy w roku	w ogóle nie uczestniczy
	w procentach				
Tak	23	14	10	14	20
Nie	77	86	90	86	80

Wśród osób o najniższych dochodach, nieprzekraczających 899 zł na osobę, notujemy najwyższy odsetek (18%) korzystających z usług wróżek, nie brakuje ich jednak także w grupie respondentów o dochodach najwyższych, powyżej 2500 zł *per capita* (13%).

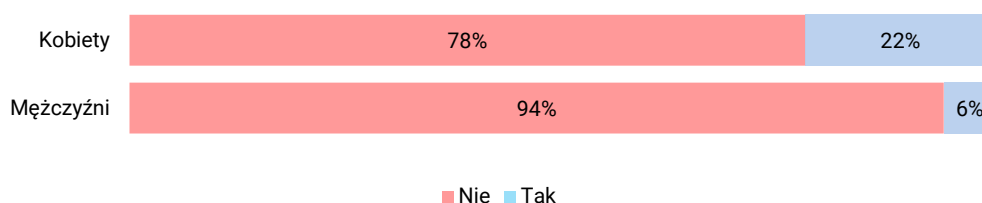
TABELA 4

Dochody na jedną osobę	Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) u wróżki, wróża?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Do 899 zł	18	82
Od 900 do 1299 zł	14	86
Od 1300 do 1799 zł	12	88
Od 1800 do 2499 zł	15	85
2500 zł i więcej	13	87

Istotną zmienną niezależną w analizowanej kwestii jest płeć respondentów. Kobiety ponad trzykrotnie częściej (22%) niż mężczyźni (6%) deklarują, że skorzystały kiedyś z usług wróżki lub wróża.

CBOS

RYS. 4. Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) u wróżki, wróża?

Chęć przewidywania przyszłości zmienia się także wraz z różnymi życiowymi okolicznościami. Najchętniej wróżbitów odwiedzają osoby rozwiedzione lub pozostające w separacji (36%), a w dalszej kolejności ankietowani będący w związku małżeńskim (16%) oraz wdowcy i wdowy (15%). Najrzadziej po usługi tego typu sięgają kawalerowie i panny – 4%.

TABELA 5

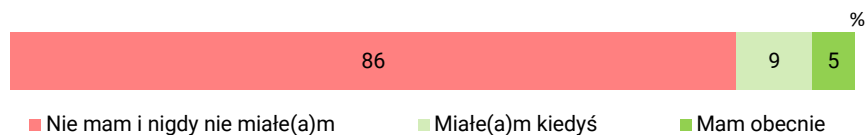
Jaki jest aktualnie Pana(i) stan cywilny?	Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) u wróżki, wróża?	
	Tak	Nie
	w procentach	
Kawaler/panna	4	96
Żonaty/mężatka	16	84
Rozwiedziony(a)/ w separacji	36	64
Wdowiec/wdowa	15	85

TALIZMAN NA SZCZĘŚCIE

Większość ankietowanych (86%) nie przyznaje się do posiadania talizmanu, a jedynie 5% deklaruje, że obecnie posiada taki przedmiot.

CBOS

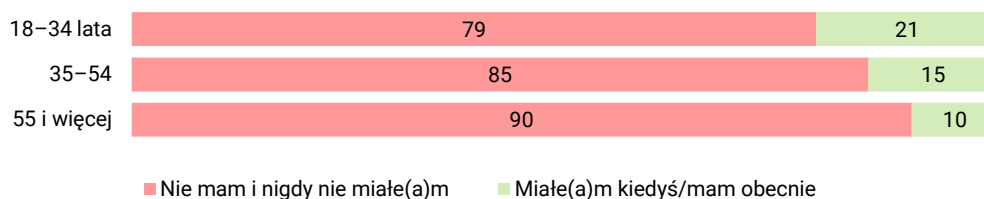
RYS. 5. Czy ma Pan(i) lub miał(a) Pan(i) kiedyś jakiś przedmiot, talizman, który przynosi lub przynosił Panu(i) szczęście?

Kluczową rolę w przypadku talizmanów odgrywa wiek respondentów. Co piąty badany w wieku 18–34 lat (21%) posiada lub posiadał talizman. Dwukrotnie rzadziej przyznają się do tego osoby powyżej 55 roku życia (10%), natomiast respondenci w wieku 35–54 plasują się pośrodku – (15% wskazań)

CBOS

RYS. 6. Czy ma Pan(i) lub miał(a) Pan(i) kiedyś jakiś przedmiot, talizman, który przynosi lub przynosił Panu(i) szczęście?

Osoby korzystające z usług wrózek chętniej też zaopatrują się w magiczne przedmioty. Co trzecia osoba, która co najmniej raz odwiedziła wróża lub wróżkę (33%), przyznaje się również do posiadania talizmanu (obecnie lub w przeszłości).

TABELA 6

Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) u wróżki, wróża?	Czy ma Pan(i) lub miał(a) Pan(i) kiedyś jakiś przedmiot, talizman, który przynosi lub przynosił Panu(i) szczęście?	
	Mam obecnie lub miałam(em) w przeszłości	Nie mam i nigdy nie miałam(em)
	w procentach	
Tak	33	67
Nie, nigdy	11	89

To, co na co dzień dzieli Polaków, z reguły nie wpływa na ich stosunek do horoskopów, wróżb i talizmanów. Z deklaracji wynika, że nadal niemal połowa Polaków czyta horoskopy, choć większość traktuje je raczej jak rozrywkę i nie kieruje się zaleceniami przepowiedni w życiu codziennym. Ponadto popularność tego typu lektury jest obecnie mniejsza niż w latach ubiegłych. Większość z nas nigdy nie skorzystała z usług wróżki lub wróża, a stali klienci stanowią jedynie znikomy odsetek (1%) ogółu badanych. Co siódmy respondent (łącznie 14%) posiada (5%) lub posiadał (9%) jakiś przedmiot przynoszący szczęście. Osoby młode chętniej sięgają po talizmany, wraz z wiekiem fascynacja magicznymi przedmiotami słabnie.

Badania wskazują, że płeć jest istotna w tej dziedzinie: najczęściej to kobiety próbują przewidzieć swoją przyszłość, sięgając po horoskopy oraz korzystając z usług wróżbitów. Natomiast inne zmienne nie mają tu istotnego znaczenia. Gdy jesteśmy ciekawi, co przyniesie przyszłość, nasze przekonania, zarobki oraz wykształcenie nie mają znaczenia – liczy się głównie to, czy wierzymy w magię.

Opracowała

Dominika Dziwulska

TABELA 1

		Czy zdarza się Panu(i) czytać horoskopy?		Liczba osób
		Nie	Tak	
		%	%	
Ogółem		55	45	948
Płeć	Mężczyźni	66	34	446
	Kobiety	45	55	501
Wiek	18–24 lata	65	35	73
	25–34	63	37	174
	35–44	55	45	178
	45–54	47	53	142
	55–64	47	53	173
	65 lat i więcej	56	44	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	58	42	381
	Miasto do 19 999	46	54	126
	20 000 – 99 999	54	46	224
	100 000 – 499 999	54	46	134
	500 000 i więcej mieszk.	60	40	82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	58	42	186
	Zasadnicze zawodowe	52	48	239
	Średnie	53	47	291
	Wyższe	59	41	232
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	63	37	95
	Średni personel, technicy	55	45	31
	Pracownicy adm.-biurowi	56	44	69
	Pracownicy usług	43	57	58
	Robotnicy wykwalifikowani	53	47	106
	Robotnicy niewykwalifik.	60	40	36
	Rolnicy	59	41	42
	Pracujący na własny rach.	66	34	54
	Bezrobotni	47	53	30
	Emeryci	55	45	253
	Renciści	57	43	47
	Uczniowie i studenci	70	30	45
	Gospodynie domowe i inni	38	62	82
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	48	52	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	51	49	79
	sekt. prywat. poza rolnict.	63	37	243
	prywatnym gosp. rolnym	58	42	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	47	53	128
	Od 900 zł do 1299 zł	52	48	157
	Od 1300 zł do 1799 zł	59	41	142
	Od 1800 zł do 2499 zł	52	48	106
	2500 zł i więcej	57	43	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	63	37	62
	Średnie	49	51	335
	Dobre	58	42	550
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	65	35	29
	Raz w tygodniu	53	47	412
	1–2 razy w miesiącu	59	41	155
	Kilka razy w roku	47	53	222
	W ogóle nie uczestniczy	65	35	122
Poglądy polityczne	Lewica	61	39	181
	Centrum	47	53	234
	Prawica	58	42	300
	Trudno powiedzieć	54	46	213

TABELA 2

		Jak często bierze Pan(i) pod uwagę w swoim codziennym życiu wskazania horoskopu?			Liczba osób
		Zawsze	Rzadko	Nigdy	
		%	%	%	
Ogółem		3	40	57	427
Płeć	Mężczyźni	1	36	64	152
	Kobiety	4	43	54	275
Wiek	18–24 lata	9	48	42	26
	25–34	5	44	52	64
	35–44	1	37	62	79
	45–54	2	49	49	75
	55–64	2	34	63	92
	65 lat i więcej	2	37	61	91
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	40	59	162
	Miasto do 19 999		35	65	68
	20 000 – 99 999	5	47	48	102
	100 000 – 499 999	2	41	57	62
	500 000 i więcej mieszk.	12	28	60	33
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	47	49	78
	Zasadnicze zawodowe	1	41	58	115
	Średnie	4	42	55	137
	Wyższe	2	32	67	96
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	43	52	35
	Średni personel, technicy	7	42	51	14
	Pracownicy adm.-biurowi		32	68	30
	Pracownicy usług	7	45	48	33
	Robotnicy wykwalifikowani	4	42	55	50
	Robotnicy niewykwalifik.	2	39	59	14
	Rolnicy		28	72	17
	Pracujący na własny rach.	2	32	65	19
	Bezrobotni	8	45	47	16
	Emeryci	2	34	65	114
	Renciści		58	42	20
	Uczniowie i studenci	9	35	57	13
	Gospodynie domowe i inni		53	47	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	53	42	63
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	4	44	52	39
	sekt. prywat. poza rolnict.	3	26	71	91
	prywatnym gosp. rolnym		42	58	21
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	3	46	51	67
	Od 900 zł do 1299 zł	1	40	58	75
	Od 1300 zł do 1799 zł	2	47	51	58
	Od 1800 zł do 2499 zł	6	39	55	51
	2500 zł i więcej	5	24	71	58
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	51	44	23
	Średnie	2	41	57	171
	Dobre	3	39	58	232
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	31	52	10
	Raz w tygodniu	1	42	57	193
	1–2 razy w miesiącu	1	46	53	64
	Kilka razy w roku	3	34	62	117
	W ogóle nie uczestniczy	8	41	51	42
Poglądy polityczne	Lewica	3	44	52	71
	Centrum	1	36	63	124
	Prawica	5	41	54	126
	Trudno powiedzieć	2	42	56	99

TABELA 3

		Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) u wróżki, wróża?		Liczba osób
		Nie %	Tak %	
Ogółem		85	15	948
Płeć	Mężczyźni	94	6	446
	Kobiety	78	22	501
Wiek	18–24 lata	97	3	73
	25–34	92	8	174
	35–44	83	17	178
	45–54	77	23	142
	55–64	84	16	173
	65 lat i więcej	86	14	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	88	12	381
	Miasto do 19 999	85	15	126
	20 000 – 99 999	86	14	224
	100 000 – 499 999	86	14	134
	500 000 i więcej mieszk.	76	24	82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	88	12	186
	Zasadnicze zawodowe	87	13	239
	Średnie	85	15	291
	Wyższe	82	18	232
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	86	14	95
	Średni personel, technicy	84	16	31
	Pracownicy adm.-biurowi	82	18	69
	Pracownicy usług	90	10	58
	Robotnicy wykwalifikowani	91	9	106
	Robotnicy niewykwalifik.	80	20	36
	Rolnicy	95	5	42
	Pracujący na własny rach.	77	23	54
	Bezrobotni	84	16	30
	Emeryci	84	16	253
	Renciści	83	17	47
	Uczniowie i studenci	98	2	45
	Gospodynie domowe i inni	81	19	82
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	80	20	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	88	12	79
	sekt. prywat. poza rolnict.	87	13	243
	prywatnym gosp. rolnym	94	6	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	82	18	128
	Od 900 zł do 1299 zł	86	14	157
	Od 1300 zł do 1799 zł	88	12	142
	Od 1800 zł do 2499 zł	85	15	106
	2500 zł i więcej	87	13	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	80	20	62
	Średnie	84	16	335
	Dobre	87	13	550
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	77	23	29
	Raz w tygodniu	86	14	412
	1–2 razy w miesiącu	90	10	155
	Kilka razy w roku	86	14	222
	W ogóle nie uczestniczy	80	20	122
Poglądy polityczne	Lewica	88	12	181
	Centrum	87	13	234
	Prawica	85	15	300
	Trudno powiedzieć	83	17	213

TABELA 4

		Czy ma Pan(i) lub miał(a) Pan(i) kiedyś jakiś przedmiot, talizman, który przynosi lub przynosił Panu(i) szczęście?			Liczba osób
		Nie mam i nigdy nie miał(a)m	Miał(a)m kiedyś	Mam obecnie	
		%	%	%	
Ogółem		86	9	5	940
Płeć	Mężczyźni	89	6	5	443
	Kobiety	82	12	6	497
Wiek	18–24 lata	80	10	10	72
	25–34	79	17	5	174
	35–44	86	10	5	175
	45–54	85	12	4	140
	55–64	89	4	6	172
	65 lat i więcej	91	5	4	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	94	3	3	380
	Miasto do 19 999	82	13	5	125
	20 000 – 99 999	78	15	8	220
	100 000 – 499 999	88	9	3	134
	500 000 i więcej mieszk.	70	17	13	81
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	89	5	6	185
	Zasadnicze zawodowe	94	2	4	236
	Średnie	82	12	6	287
	Wyższe	79	17	4	231
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	23	6	95
	Średni personel, technicy	87	8	5	31
	Pracownicy adm.-biurowi	80	16	4	67
	Pracownicy usług	85	10	5	57
	Robotnicy wykwalifikowani	87	9	4	103
	Robotnicy niewykwalifik.	93	6	1	36
	Rolnicy	97		3	42
	Pracujący na własny rach.	87	9	4	54
	Bezrobotni	78	9	13	30
	Emeryci	90	5	6	251
	Renciści	88	5	7	47
	Uczniowie i studenci	83	7	10	44
	Gospodynie domowe i inni	85	13	2	82
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	82	14	4	120
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	86	13	1	79
	sekt. prywat. poza rolnict.	82	12	6	241
	prywatnym gosp. rolnym	98		2	51
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	86	8	6	126
	Od 900 zł do 1299 zł	90	6	4	157
	Od 1300 zł do 1799 zł	85	12	4	141
	Od 1800 zł do 2499 zł	80	10	10	104
	2500 zł i więcej	83	12	5	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	78	11	11	62
	Średnie	89	6	5	333
	Dobre	85	11	4	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	91	6	3	29
	Raz w tygodniu	89	7	3	410
	1–2 razy w miesiącu	84	10	6	152
	Kilka razy w roku	82	11	8	220
	W ogóle nie uczestniczy	81	13	6	121
Poglądy polityczne	Lewica	85	13	2	181
	Centrum	87	8	5	230
	Prawica	83	10	7	296
	Trudno powiedzieć	88	6	5	213